

Mededeelingen over Staphorst en Rouveen door

C. H. Ebbinge Wubben.

VI. *Woordenlijst* 1).

Spellingsysteem: a (ndl. alle), aa (ndl. raar), ao (fr. homme), ò (toonloos, ndl. bezien), e (ndl. bek), ee (ndl. leeg), è (fr. lèvre), ei (ndl. geit), eu (ndl. kleur), i (ndl. bil), ie (ndl. nier), ij (ndl. bij), o (ndl. bol), oo (ndl. droog), oe (hgd. rühe), ò (eng. shut), u (ndl. put), uu (ndl. huur), ui (ndl. huis). — De h aan 't begin van een woord of lettergreep wordt in den regel niet uitgesproken; daarentegen laat men hem dikwijls hooren vóór een woord of lettergreep die met een klinker begint.

Aan enkele zelfstandige naamwoorden is het verkleinwoord tusschen twee () toegevoegd; de cijfers, voorafgegaan door een V, verwijzen naar bladzijden in den vorigen jaargang der Driem. Bladen, die zonder V naar den loopenden jaargang; hier en daar is een ' boven een woord aangebracht om den klemtoon aan te geven; ond. beteekent: onderdeel.

achtè, acht.

achtèrnuus, achter in huis.

achtèrhekkè, ond. wagen, V. 50.

— keer, ond. wagen, V, 49.

— leggè, kinderspel, V, 7.

— Hendè, touw aan wagen, V, 51.

— neers, achterstevoren.

— uut, achteruit.

— waark, podex.

affèkaot, advocaat.

aldèrljn, eau de cologne.

aldèrhillègèn, aller heiligen.

alleenèch, alleen.

allemaalè, allemaal.

alloozle, horloge.

aanhèft, aabeeld.

aupart, afzonderlijk.

ampmet, altemet, soms.

anbeutèn, (vuur) opstoken.

andèrweggèns, elders.

andèrhand's, tweedehandsch.

anhaalèch, inhalig.

angaon, aangaan, leven maken.

anhangèr, ond. wagen, V, 50.

ankeerèn, aanvegen.

ankommèn (Zeundag), aanstaande (Zondag).

anlottèn, aanloten.

anmaakèn, voortmaken.

anslag, ond. molen, 38.

anspannèn, inspannen.

anstookèlèn, (vuur) opstoken.

antoddèn aansjouwen. Waar komp det kiend weer met antoddèn?

1) Deze lijst bevat slechts hetgeen gedurende de laatste jaren, telkens bij een tijdelijk verblijf te Staphorst opgeteekend werd, en kan dus niet op volledigheid aanspraak maken. Wellicht vind ik later gelegenheid haar uit te breiden.

antrëkkën, ² (refl.), zich aankleeden.

Hjē oe al anëtiökkën? Ben je al aangekleed?

anvallëch, vatbaar. De grond is daor anvallëch veur onkruid.

asrad, ond. molen, 36.

assënbultë, aschbult.

aakër, ketel.

aanë kraanë, spel, 10.

aarëns, ergens.

aarft, erwt.

aarfgënaam, erfgenaam.

aarch, erg.

aol, aal.

aorbeezë, kruisbes.

aorë, aar.

aordën, aarden.

aorëch, aardig.

aosëm, adem.

bakkiën (koffie), kommetje (koffie).

baldadëch, baldadig.

balkë, balk.

ballë (ballëchien), bal.

bangë, bang.

barstë, barst.

batlink, priktol, 26.

bats, trotsch.

baazëldër, iemand die bezig is te baazëlën, onbehoorlijk hard rijden met paarden.

baoj, baai.

bëdoldërën, versuffen, van schrik of vermoedheid.

bëdreufd, bedroefd.

bëgriepën, begrijpen.

bëgönnën, beginnen.

bëkiekën, bekijken.

bëmeujën, bemoeien.

bënamingë; in beuamingë weezën, gezien zijn.

bëreurtë, beroerte.

bëschuttën, opsluiten.

bëzeun, schaarsch.

bëzeuk, bezoek.

bëzien, probeeren.

bëzlk, afzonderlijk.

bëzundër, bijzonder.

beddëbëtreksël, sloop om de beddëbuurë, overtrek, zak die het veeren bed omsluit.

beddëkestë, bedstee.

bek, gezicht. En dikkë bëk, een dik gezicht; ën zeutë bek, een zoetigheidje.

bessë, bessëvaar, grootvader.

bessëm, bezem.

bessëvaars bossien, de takken die mën hier of daar plukt op ander-mans land.

bee, verzoek, V, 76.

been, (mv. boendë), been.

beestap, zie 13.

beerë, mannetjes varken.

beest, (mv. beestë), koe.

beestëvleis, koeienvleesch.

beevërtiën, dikke stof.

beikër, bijhouder.

beunë, (beuntien), 1. galerij in de kerk, 2. plank in een kast.

beuntë, soort fijn riet, zgn. pijpuit-haler.

beursë, broekzak (ouderwetsch woord).

bijzinnëch, een weinig krankzinnig.

bil, dij, V, 9.

binnendams, zie dam.

biestër; op 'n biestërën, erg ziek, in dë biestër, in de war.

biestëbeu, boeman. Daor komp de biestëbeu an, zegt men tegen stoute kinderen.

bliattien, klappertje, V, 80.

blaazë, blaas

bleeroppë, schreuwleelijk.

bleokëns, mazels.

te blinder, bastaardvloek.

bliedë, blij.

blient, blind.

blommë, (blompien), bloem.

blossëm, bloesem.

blujsël, bloesem.

blukmes, mes aan een blok, klompen-makerswerktaig.

- bluktongë, ond. wagen, V, 49.
 bok, schuit.
 bokkën, (hooi) in een schuit ver-
 voeren.
 bollë, 1° stier, 2° houten drinknap.
 bolsplil, ond. molen, 37.
 boltë, bout, pen.
 bombezlën, geel pilo.
 bongël, dikke tak of stok.
 bonkëlaar, ond. molen, 37.
 bonkörtien, duffelsch jasje, V, 8.
 borg, gesneden mannetjesvarken.
 borger, burger.
 bos, 1. ond. molen, 38; 2, wie
 't goed van een ander op maakt,
 of hem in 't spel alles afwint,
 maakt dien ander bos.
 bos; achter de bos, in het vlakke
 land, waar geen hout meer staat.
 bosschëp, boodschap.
 bot bij, dicht bij.
 botter, boter.
 hottërbennë, zie V, 47, noot.
 hottërcën; det hottërt neet, dat wil
 niet lukken.
 hottërkaarnën, kinderspel, 15.
 boek, boek.
 boekërt, werktuig v. vlasbew. V, 55.
 boekweltë, boekweit.
 boekweltënbrijë, boekweit met karne-
 melk.
 boonepootër, landbouwwerktuig,
 V, 53.
 (en) booven zie V, 35.
 boovënhemdruk, kleedingstuk, V, 8.
 boovënmouwchlen, kleedingstuk, V, 8.
 boovënsplil, ond. molen, 36.
 böppë, grootmoeder.
 bërke, berk.
 bounen, ploegen.
 bouwmannechlen, vogelnaam, (kwik-
 staartje?)
 brandkoste, brandwaarborg mfl.
 brannettel, brandnetel.
 brangën, hersen; hij is goed in de
 brangën.
 brao, lessenaartje, (bureau).
 braokë, werktuig v. vlasbewerking,
 V, 55.
 braon, braden.
 brellën, tobben, bijv. als men
 's nachts wakker ligt.
 brettë, breedte.
 breipennë, breinaald.
 breistok, breinaald.
 breurman, bruidegom.
 breursël, beslag (voor pannekoeken).
 brillë, bril.
 brink, steeg naast het huis, V, 35;
 Oldëbrink, naam van een stuk
 land.
 bromkloot, bromtol, 26.
 bros, dik, gezwollen. Bros òm dë kop.
 brood, roggebrood.
 broed, bruid.
 broes, schuim.
 broezën, schuimen.
 bruds, broedsch.
 bruggë, gesmeerde snee stoete.
 brukkien, gesmeerde snee stoete.
 brulftë, bruiloft.
 brummël, braambes.
 bruttien, bureautje, lezenaartje v.
 d. meester in de kerk.
 braut, bruid.
 bruun of broen, bruin.
 buldërwagën, huifwagen zonder
 veeren, ook gezegd van een kind
 dat veel leven maakt.
 burgëmeistër, burgemeester.
 buugën, buigen.
 buuchtanchien, tang om ijzerdraad
 mee om te buigen.
 buulë, zak, V, 7.
 buussë, broekzak.
 buië, hooge hoed, V, 12.
 ceel, lijst der genoodigden bij een
 begrafenis, V, 86.
 cles, belasting, eijns.
 daggëm, goedendag samen (groet).
 dagmaat, lengtemaat van landerijen,
 75 à 80 are.

daksparrē, ond. huis, V, 38.
 dam, dam in een sloot naast de weg, vandaar: steeg over die sloot; binnēndams, van den weg af gerekend, over de sloot.
 damberbeïēnbossien, jeneverbessen-struik.
 dappēr, flink; dapper langs dē diek loopēn.
 daawwēlēn, gekheid maken, elkaar plagen.
 daalē zetten, neer zetten.
 daallassē, dahlia.
 daarm, darm.
 daokēns, (enk.v.), dak.
 daoméē, aanstonds.
 daon makēn, gedaan maken, dauken nao dē middag.
 daor, daar.
 delle (dellēchien), gat, kuil.
 dempē, benauwd op de borst, kortademig, van paarden gezegd (cornaat).
 deegē; hij hēf hier geen deegē, kan hier niet aarden.
 deef, dief.
 deupēn, doopen.
 deurē, deur.
 deuzē, deussien, doos.
 dikkē teen, groote teen.
 dillē, ijzeren steeltje van een vork of schop, waardoor de houten steel steekt.
 dissē, deze.
 dīnsēdag, dingsdag.
 diek, dorpsweg; kaarkēndiek, weg vóór de kerk; schoolēndiek, weg vóór de school, enz.
 diessē, diessēnboltē, termen bij het spinnen, V, 55.
 dollē, handvat van een zeis.
 doo, doode.
 doomēneer, dominé.
 doowagēn, lijkwagen.
 doemēkracht, dommekraacht.
 doemēflink, duimelot.

doen, doen of geven; doet mij dē vorkē is, geef mij de vork eens aan.
 doevē, duif.
 doevēnkaarvē, dollē kervel.
 draod deur dē naoldē, kinderspel, 8.
 dregholtēn, ond. huis, V, 38.
 dren(t)s, niet volgens Staphorster mode, bijv. drents goed (kleeren); ēn drents huus.
 dree, drie.
 dreejhekkē, hek, in een vreengē, dat men niet behoeft op te lichten om het te openen (vgl. slingē-hekkē).
 dreehantig, driehoekig.
 dreebeen, treef op een komfoor.
 dreeslag; op 'n dreeslag, hals over kop.
 dreetips, driepuntig.
 dreejēn, draaien.
 dreejguzzē, uitgeholde beitel.
 dreugē, droog.
 dreugēn, drogen.
 driftollē, drijftol, 26.
 drinkbollēchien, houten nap.
 drok, druk.
 drong in mēnaar, dicht in elkaar.
 druwwēn, treuzelen, aarzelen; det geet hēn met druwwēn, er komt niets van; het druwt, 't is donkere lucht, er is neiging tot regen.
 dummērēch, suffig, kindsch.
 duustēr, duister.
 duuzlēch, dronken.
 dwarsmandē, mand, tweemaal zoo lang als breed.
 echēlpierē, bloedzuiger.
 ekkēl, eikel.
 eis; dēn Els, naam van een strook land.
 entē, eend.
 entēnei, eendenei.
 entēwēér, oogenblikje.
 esschērt, etgroen.
 eedēnkleed, doodkleed.
 eek, azijn.

(Wordt vervolgd.)

II. VOLKSTAAL.

Mededeelingen over Staphorst en Rouveen.

VII. *Woordenlijst.*

- eengaal, eegaal. Dē boekweite steet
mooi eengaal.
- eenspan, dubbele disselboom aan een
doekwagen.
- eerdē, aarde.
- eerpēl, aardappel.
- eerpēlkuulēchien, kinderspel, 25.
- eerpēlgat, aardappelkuil.
- eet; hej 't goed al in d' eet? Heb je
de koeien al aan 't eten?
- eevēlēch, driftig, kwaad; eevēlēch
ongemak, haastige ziekte.
- eevērtas, hagedis.
- eezēl, ond. molen, 37.
- eibēr, ooievaar.
- euliekrappē, oliebol.
- faaligrien, stof voor kleeren, V, 7.
- flekansie, vacantie.
- fien, fijn.
- flappert, zomerhoed, V, 7.
- flessē, fles.
- floddēropsē, iemand die slordig in
de kleeren is.
- flut; ēn flut ei, vuil ei.
- fluuns, slordig.
- fōchēlēn, afrafelen, gauw afdoen.
- frossēlēn, worstelen, uit gekheid.
- gaffēl, ond. molen, 37.
- galehienspringen, kinderspel, V, 13.
- garēballēchien, erwtvormig peper-
muntje.
- garriehallehoed, rond hoedje.
- gastē, tien garven; de rogge steet al
an gastēn.
- gathand, ond. kleding, V, 6.
- gaogēl, verhemelte.
- gaon, gaan.
- gaorēn, tuin voor een boeren-
huis, V, 36.
- gēbrukēn, gebruiken.
- gēliek, gelijk.
- gērek, werktuigen van den dekker,
V, 54.
- gēstaodēch, gestadig.
- gēvallēch, toevallig.
- gēvaor, gevaar.
- gēveulēch, gevoelig.
- geldēn, kosten: wat geldt dē botterf
gee, term bij 't maaien, V, 51.
- geelēdonie, plantennaam (welke?)
- geeneens, niet eens.
- geert, grōve geert, roggenbrij.
- geessēm, lusteloos, misselijk.
- geetlink, gieteling, (vogelnaam).
- geevē, gaaf.
- giphongēr, geeuwonger.
- giftē, maat voor melk.
- gier, 1° uier van de koe; 2° naam
van enkele landerijen: kortē en
langē Gier, Berggier, Geldgier.
- gladiežēn, ijzelen.
- glennēch, gloeiend.
- gloepēnsē kolt, vinnig koud.
- gneelēn, garnalen.
- gold, goud.
- goldblommē, goudsbloem.
- gorch, zwaar ziek.
- goed, 1° kleeren, 2° koeien.

goejĕ, goeden dag (groet).
 goezĕn, zwaaien, 84.
 graopĕrĕch, inhalig.
 grĕndĕl, grendel.
 greun, groen.
 greupĕ, greppel.
 griepĕn, grijpen.
 gril uut d' oogĕn kiekĕn, starend
 kijken.
 groetĕnis, groete.
 groevĕ, begrafenis.
 grĕs, gras.
 grĕsschee, ond. ploeg, V, 53.
 gustĕ, niet drachtig. En gustĕ koe.
 halfslaggen, kinderspel, 12.
 hamstĕl in 't gier, een dikke uier
 na 't kalven (ndl. zucht?)
 hans mĕ knecht, kinderspel, 11.
 hansĕ, handschoen.
 ha(r)sĕns, hersens.
 hart; ik heb oe ĕn hartien, zegt iemand
 triomfankelijk tegen een ander,
 die hem iets niet kan na doen.
 haspĕlkoppĕ, ond. haspel, V, 57.
 haamĕ, nageboorte van een paard.
 haanĕvars, nok, V, 38.
 haarbaargĕ, herberg.
 haarfst, herfst.
 haargood, hamer en spit om een
 zeis te wetten.
 haarkĕ, hark, V, 52, noot.
 haavĕrkin, ond. huis, V, 46.
 haokĕ, haak.
 haol, getand ijzer om een ketel aan
 te hangen, V, 42.
 haor, haar.
 haorbeezĕ, harige kruisbes.
 haozĕ, kous.
 haozewo(r)tĕls; op haozĕwortĕls, op
 kousen.
 heggĕ, heg; lo zit mij in dĕ heggĕ, in
 de weg.
 heldĕr; heldĕr kold, flink koud.
 helftĕ, helft.
 hellĕch, hoos.
 hen, heen; hen Moppĕt, naar Meppel,

hen buten, (naar buiten, di.)
 naar 't hooiland, V, 35.
 hen-en-weertien, ogenblikje.
 hengaon, heengaan, overgaan, mis-
 lukken.
 hengĕldĕrije, gesukkel. **HJ** is an dĕ
 hengĕlderijĕ.
 hennĕchĕn, geelĕ hennĕchĕn, lieve-
 heersbeestje.
 hespĕ, dij van een varken.
 heehdĕ, heg.
 heelĕndal, geheel en al.
 heerd, haard.
 heerink, haring.
 heufd, hoofd.
 heuchtĕ, hoogte.
 heurĕn, horen.
 heujingĕ, hooitijd.
 heujkniertien, geraamte van latten
 op een kruiwagen.
 heujmietĕ, hooimijt.
 heujstuk, naam van stukken hooiland
 die dicht aan de weg liggen.
 (Rouveen).
 heunlĕk; daor is hij heunlĕk ofĕkomĕn,
 leelik afgekomen.
 hij, zij. Van een vrouw zoowel als
 van een man sprekend zegt
 men hij.
 hildĕ, ruimte boven de stal, V, 48.
 hillĕchiesbaargĕn, naam van heu-
 veltjes in een bepaald hooiland.
 hĕnkĕpaarkĕ, kinderspel, 86.
 hobbĕlwaagĕn, levenmakend kind.
 hof, bloementuin, tuin bij een
 heerenhuis.
 hokkĕ, 1° gevangenis, 2° afgesloten
 zitbank in de kerk.
 holdĕn, houden.
 holt, hout.
 holtmottĕ, pissebed.
 holtstekkĕ, schuur van een hout-
 handelaar.
 hond, ond. wagen, V, 49.
 hondĕblom, paardebloem.
 hondĕwup, soort touw.

hopholt, lijsterbessenhout.

hoppĕ, fluitje, 27.

horst; Hoogĕ horst, naam van een stuk land; Berghorst, familienaam; Lankhorst, naam van een erf; Staphorst.

hoogĕ, deftig; hoogĕ prootĕn, beschaafd ndl. spreken. Het Hoogĕ is de naam van een hoog gelegen streek.

hoogveerdĕch, trotsch.

hoed, lichaam, romp; zeertĕ in dĕ hoed, pijnlijk gevoel door de leden. Ook: ik wil 't in dĕ hoed graag, heel graag.

hoetien, dopje op de as van een wagen, V, 49.

hoepĕ, hoepel.

houwĕ, soort schop, V, 53.

hulpzeel, bretel.

hunnĕch, honig.

huppĕl, sprong met de beide beenen naast elkaar, 13.

huppĕlklinkĕ, sprinkhaan.

huukĕ; op 't huukĕ zittĕn, op de hurken; wat 'n huukĕrt, gezegd van iemand die wat huukerĕch, ineen gedoken, loopt.

huus, huis.

huusraod, huisraad.

huussiesgoed, faecalien van 't huussien.

huistĕrĕch, druk, beweeglijk.

huistĕrĕn, al te bedrijvig zijn.

huistĕrwaagĕn, iemand die al te beweeglijk is.

hui, de waterige zelfstandigheid die zich vormt als men karnemelk kookt; hui is karnĕmelk borgĕ, 't eene is ook al even slecht als 't andere.

ichĕn, hijgen, bijv. na een stevig maal.

ingaou, beginnen; de schoolĕ geet in.

ingeurĕn, naar binnen glijden, van zand gezegd, V, 49.

inharkĕn, term bij 't hooien, V, 51.

inmenningĕ, ond. huis, V, 48.

inschrift, hokje in de kleerkist, V, 44.

intĕegĕnkomĕn, tegemoet komen.

iembikkĕr, boomkruipertje.

iĕmĕrtien, krekel.

ie, jij, u.

ielgat, opening in de bijenkorf, waardoor de bijen in- en uitgaan.

ies, ijs.

jagĕn; kruulĕballĕ jagen, spel, 25; fietsĕ jagen, fietsen.

janneevĕr, jenever.

jonk weezĕn, geboren worden; hij is jonk ĕwest op ĕn Zaoterdag.

joegĕn, joelen, van kinders gezegd.

jan in 't hemp, 't zelfde als poddĕk.

juk, ond. molen, 35.

jukholtĕn, ond. wagen, V, 50.

jukscheenĕn, ond. wagen, V, 50.

kafmeulĕ, kafmolen.

kakkeiĕ, stroopballetje.

kakkĕdink, vies ding, noemt men tegenover een kind een voorwerp, waar het niet aan mag raken.

kammĕnĕt, kabinet, V, 44.

kamzool, buisje, V, 8.

kannĕ, kan; kannĕchien, vrucht van de maotblommĕ (waterlelie).

kantschippĕ, soort schop, V, 54.

kattĕ, kat.

kattĕbalkĕn, hanebalken.

kattĕnklompĕ, klomp waar de bovenste helft is afgebroken, goed als etensbak voor een kat.

kaarĕmelk, karnemelk.

kaarfzaagĕ, horizontaal te gebruiken zaag voor twee man.

kaarkĕ, kerk ').

kaarkenspraokĕ, afkondiging in de kerk.

1) Bej in dĕ kaark 'ĕwest? vraagt men iemand die bij het binnenkomen de deur open laat.

- kaarkschölk, kerkschort.
 kaarnmeulë, karnmolen.
 kaarnstaf, stok met doorboorde schijf eraan, die past in de karnton.
 kaarnstoel, rek voor het drogen van de karn.
 kaarnwaogë, hefboom die men heen en weer duwt, om de kaarnstaf op en neer te doen gaan.
 kaorën, kruien met de krulëksorë.
 kaortë, kaart.
 kësasoie, avondkerk.
 kenlëk, merkbaar. Hij wordt kenlëk mindër.
 kennën, begrijpen. Det ken ik niet.
 keepëren, pijn doen; 't keepërt noch.
 keerën, vegen.
 keersë, kaars.
 kësëmëssë; op dë kësëmëssë dragën, op de rug.
 kestë, kast.
 keetn, ketting.
 keeuwën, hoeken v. d. onderkaak.
 keezë, kaas.
 keit, netjes: keit over dë beendë, vlug, netjes loopen.
 keu, varken. Slaopen as ën keu.
 keunëk, koning.
 keupër, koper.
 kiddë, hit.
 kikkër, ond. molenwiek, 39.
 killën, kietelen.
 kinnë, kin.
 kip, ond. ploeg, V, 53.
 kipstielë, ond. huis, V, 39.
 kiebëch, flink, gezond.
 kiek; hij mach er uut dë kiek weezën, gaarne wezen.
 kiekën, kijken.
 ktepë, kip.
 ktepënloek, gat in de buitenmuur, waar de kippen door kunnen.
 ktepënrëkkë, plank voor de kippen.
 kladdë, (kladdëchien), stuk papier, papieren zakje.
 klappë, 1° klep van een pet, 2° voorpand van een buis.
 klaor, klaar.
 klaark, klerk.
 kleen spiet, zie V, 55.
 kleevërklassë, klis.
 klobbë, jongensspel, 25.
 klokkë, 1° klok, 2° klokken.
 klokkën, kleine slokjes nemen.
 klompë, klomp.
 klontë, klont.
 klouwën, kluwen.
 klouwër, klaver.
 knaortën, kreunen van een koe.
 knellëchien, kanarie.
 knikkërtien, spel, 24.
 knittëren, knetteren.
 knien, konijn.
 kniepën, knijpen.
 knieptangë, knijptang.
 knollë, (knollëchien), knol.
 knottën, zaad van vlas, V, 55.
 knurrën; op dë knurrën, op een hobbelige weg na de vorst.
 koffien, koffie.
 komförtien, envelop.
 koptik, kinderspel, 25.
 kopzeertë, hoofdpijn.
 korstë, korst.
 koefflattë, koeienvla.
 kouwë, kooi.
 kookë, koek.
 köppël, menigte. En heelë köppël.
 köstër, koster.
 krabbën; eerpëlskrabbën, aardappels roeien.
 krachien, karafje.
 kralkool, groene boerenkool.
 krallë, (krallëchien), kraal.
 krämpan, ternauwernood.
 krang, verkeerd, averechts; ie hebt dë klompën krang an.
 kransëlën, babbelen.
 kransëlkontë, kletskaus.
 kraphantien, kinderspel, 11.
 kraplappë, kleedingstuk, V, 4.
 krappë, houtje waarmee men bij wijze van grendel een deur sluit.
 krao, visnet.

- kraokĕ, ring in de horens van een koe. Hij hef kraokens op dĕ hoorĕns, zegt men v. e. oneerlijk mensch.
 kraomĕ, kraam.
 kraon, kraan.
 krek, juist, precies.
 kremmĕn, van een kram voorzien.
 krentĕweggĕ, krentebrood.
 kreegĕl, ijverig, drok op 't waark.
 k reelĕ, rand van fijn stroo om een vrouwenhoed.
 kreamkoekĕ, soort koek.
 kriegen, krijgen; 't etĕn kriegĕn, 't eten klaarmaken.
 krietbeezĕ, kruisbes.
 kroddĕ, naam van een onkruid.
 krodd'hoek, naam van een buurt.
 kroddĕzeevĕ, zeef om het koren te zuiveren van kroddĕ.
 kroonĕ, toestel voor garen, V, 58.
 kroem, krom.
 kroepĕn, kruipen.
 kroepiefien, kleedingstuk, V, 5.
 kroes, gevuld in 't midden. Wat hef die dĕ rokken mooi kroes uitstaon.
 kruuleballĕjagĕn, jongensspel, 25.
 kruulĕkaorĕ, kruiwagen.
 kruulĕwagĕn, kruiwagen.
 kruumtĕ, kromming in den weg.
 kruuslam, van een paard gezegd, lam in 't kruis
 kruuswaark, ond. molen, 35.
 kruunthof. Alleen als familienaam bekend.
 kruilĕn, term van de molenaar, 35.
 kruiwagentjĕ, spel, 9.
 kundĕĕh; ie bent hier noch zo kundĕĕh, je kent alles hier zoo goed.
 kussĕn, ond. molen, 37.
 kussĕntreksel, sloop.
 kuukĕn, 1° kuiken; 2° handvat van een hoor.
 kuupĕ, kuip.
 kuuzĕ, kies.
 kuuzĕnzeortĕ, kiespijn.
 kul, groote knikker, 25.
 kulchien, spel met de kui.
 kwalstĕrĕĕh is iemand wanneer bij 't hoesten veel loskomt.
 kwanskwies, kwasi.
 kwappies, een soort visch.
 kwaol, kwaal.
 kweekĕbelenholt, lijsterbes, 27.
 laumĕnaodĕĕh, lamlendig.
 lankwaagĕn, ond. wagen, V, 49.
 lankwaarpĕĕh, lang van stof, langdradig.
 lanteern, lantaren.
 lappĕn, term bij een spel, 19.
 laotĕn, laten.
 leddĕr, 1° ladder; 2° zijstukken in een wagen, V, 50.
 leggĕ, de laag rogge, die telkens op de deel wordt uitgespreid en gedorscht; laow dĕ leggĕ anleggĕn.
 lest, laatst.
 lestĕnd, oulang.
 leedĕkant, ledikant.
 leedĕmaot, lidmaat.
 leegĕ, leeg.
 leechtĕ, laagte.
 leepĕlbru(r)d, lepelbord, rek voor lepels, V, 45.
 leerĕ, catechisatie.
 leerzĕ, laars.
 leidiĕk, naam van een weg door de hei.
 leitĕ, luwte.
 leitouw, mentouw.
 leusĕl, leuning van een stoel.
 lichten en bijhouden, termen uit het molenaarsbedrijf, 37.
 lichtĕr, ond. molen, 37.
 liggĕr, onderste molensteen.
 lillĕk, leelik.
 lit, deksel.
 liek, gelijk.
 liekdoorn, likdoorn.
 liekĕn, lijken.
 liekĕrt, liniaal.
 liemgardĕ, lijmgarde.
 liendĕ, touw.

- liend**ö**bott**en**, beenderen van de koe die met het rugbeen 't kruis vormen.
- lienkook**ë**, lijnkoek.
- lienzaad, lijnzaad.
- liest**er**bij**en**, lijsterbessen.
- liev**er**lao, van lieverlede.
- lobb**ë**ch**ien**, oorleletje.
- lodd**er**ein, eau de cologne.
- lotjong**ë**, lootjongen.
- lott**en**, loten.
- loop**er**, bovenste molensteen.
- loopwag**en**, V, 45.
- loek, 1° slim; 2° verborgen; **en** loek**ë** stee, een verborgen plaats; 3° luik.
- lucht**en**, weerlichten.
- licht**ë**ch, helder licht.
- lutt**ien**, beetje.
- luu, lui, menschen.
- luun**z**ë, luns.
- luust**er**en; 't luust**er**t, 't is stil.
- l**ös**, los.
- magg**en**, mogen.
- mak in tuch, goed bereden, van paarden gezegd.
- malle**jan**, stel van twee groote wielen, voor boomen-vervoer.
- malle**meul**ë, draaimolen.
- mand**ë**; in **dë** mand**ë**, voor gemeensch. rekening.
- mand**ë**goed, gemeensch. bezit.
- mande**el**ëch, gemeenschappelijk.
- mars**ien**, spel, 21.
- mart**ël**touw, dik soort touw.
- maach**ien**, (klein) meisje.
- maacht, meid.
- maal, meel.
- maan**ë**, worm ¹⁾.
- maank, gemengd met; zand maank **dë** mes doen.
- maarensteert**ies**, (morgensterretjes), sneeuwkllokjes.
- maarch, merg.
- maark, markt.
- maarklauw**er**, naam van een vogel (Vlaamsche gaai?)
- maondach, maandag.
- maat; **dë** olde en **dë** nije maat, namen van hooilanden te Rouveen.
- maotblomm**ë**, waterlelie.
- maots**ël**, stempel om boter te merken.
- m**ë**naar, elkaar.
- m**ë**sest**er**, (manchester) katoenen broekstof.
- melkaov**end**, 's avonds ongev. 6 uur ²⁾.
- melk(en)kam**er**, melkkamer.
- mennigst**en**, wat m., de hoeveelste? mes, mest.
- mesdeur**ë**, mestdeur, V, 47.
- meej**en**, maaien.
- meel**ë**, fijn ongedierte in 't meel.
- Meert, Maart.
- meiblomm**ë**, madeliefje.
- mein, meisje. En fiks mein.
- meist**er**, meester.
- meizeunt**ien**, madeliefje.
- meuchl**ë**ch, mogelijk.
- meuj**ë**, tante.
- meul**ë**, molen.
- meult**ien**, ond. ploeg, V, 53.
- meut**en**, weren, tegenhouden.
- middach, 1° middagmaal; hej **dë** middach al op; 2° twaalf uur; veur **dë** middach, nao **dë** middag.
- mikzak, zak **vóór** in een vrouwenrok.
- mildeur**ë**, middeldeur, V, 46.
- min**n**ëch, minnetjes, schraal.
- min**n**ëchheit**ien**, beetje.
- misseun**en**; **dë**t misseunt 'em, staat hem leelijk.

1) Als iemand die 't goed heeft, het nog beter wil hebben, en 't valt hem dan niet mee, zegt men: 't g**ë**et um as **dë** maan**en**, zij valt van weelt**ë** uut spek; zij m**un** kroep**en** **dë**t z**ë** **dër** weer in koo**nt**.

2) Het melken geschiedt bijna uitsluitend door vrouwen.

- miechommël, mier.
 miegëbak, bak voor mestvervoer, V, 53.
 miegën, wateren.
 mien, mijn (bez. vnm.).
 miezëm, verlegen.
 mietë, mijt (hejmietë, plaggën-mietë).
 motlappë, morspot.
 mottë, zeug.
 mottën, morsen.
 motzeepë, groene zeep.
 moedwillëns, moedwillig.
 moerpeerd, merrie.
 moezënstarties, oostindische kers.
 muldër, molenaar.
 munt of willem, kruis of munt.
 mussë, muts; hooge mussë, hooge hoed.
 muurë, muur.
 muurplatë, balk in de zijmuur, V, 38.
 nabbëchën, het deel van een sleutel, dat in 't slot gestoken wordt.
 nachtmaol, H. avondmaal.
 naagëlholt, bil van de koe.
 naakënd, naakt.
 naamë, naam.
 naarm, arm.
 nao, na of naar.
 naobër, buurman, V, 86.
 naod, naad.
 naoldë, naald; lat op het dak, V, 38.
 naossëk, broekzak.
 ———doek, blauwe doek om bij regen of zon om 't hoofd te dragen.
 neffën, naast.
 nej, nieuw; det dot mij nejjë, dat verwondert mij; ën nejjë weekë, volg. week.
 nejjaor, nieuwjaar.
 nejmelktë koe, koe die pas gekalfd heeft.
 nejsgierech, nieuwsgierig.
 neejën, naaien.
 neejstër, naaister.
 neemtër, dwarshout aan den dissel, V, 50.
 neering; hij zet dë teering nao dë neering en dë mond naar dë brokken, hij leeft op grooten voet.
 nèse, nageboorte van een koe.
 neigërën, hinniken.
 neudëch, noodig. Ie mun oe niet laon neugen, ie mun mar eetën.
 neunstër, unster.
 neuzë, neus.
 nichtë, nicht.
 nikkoppën, knikken.
 nies, nietsë, vlug, snel.
 nokkë, breisteek (recht of krang, averechts).
 nonnëchien, ond. spinnewiel, V, 56.
 notsëm, zuinig, overlegend, vlijtig.
 nōst, nest.
 nōttëch, brommig.
 of, af.
 ofbraok, afbraak.
 ofhandëch, afgelegen; het lig mij të ofhandëch um daor hen të gaon.
 ofklemën, de klemen (uitloopers) v. d. aardappels afsnijden.
 ofleen, een koe verlossen door 't kalf stuk te snijden.
 ofrikkën, een hek ergens omzetten.
 ofschöttelën, misdeelen.
 ofvoerën, de koeien vóór de nacht voeren.
 ofvreen, ('t zelfde als ofrikkën), een vreegë (hek) ergens omzetten.
 old, oud.
 oldën, ouders.
 oldër, leeftijd. Zij bent van gellëk oldër, ze zijn even oud.
 oldërlink, ouderling.
 oldërwets, ouderwetsch.
 oldmelktë koe, koe die in lang geen melk gegeven heeft.
 ommëngëlëk, onmogelijk.
 onbëzoldën, onbezoldigd.
 ondërhëmdrok, kleedingstuk.
 ondërmouwchiën, kleedingstuk, V, 5.
 ondërplanken, ond. wagen, V, 51.
 ondërweggëns, onderweg.
 onklaor, onwel.

- onneuzěl, onnoozel.
 ontlaotěn weer, dooi weer.
 opgaarěn, verzamelen.
 opmeutěn, tegenhouden.
 opnoeměn, term bij kinderspel, 13.
 oppassěn; weej dē doktēr oppassen as
 hij langs kompt? wil je de dokter
 aanhouden als hij langs komt?
 oprusselěn, opgooien, term bij spel, 19.
 opscheutěls, daklatten, V, 38.
 opschooněn, schoonmaken.
 opteeměn, term bij 't hooien, V, 52.
 opvorkěn, met de vork toereiken.
 opzwillěn, term bij 't hooien, V, 52.
 oofěndēr, godsdienstonderwijzer.
 oogangěls, oogharen.
 oogěslag, oogenblik.
 ooghaarěn, wimpers.
 oort, $\frac{1}{4}$ Liter.
 ooriezēr, oorijzer.
 oostört, in 't oostelijk deel van het
 dorp.
 oověrgaank, een laag draad op een
 klos.
 oověrhěndavěrěn, vlug over iets heen
 loopen.
 oověrwinnen, krijgen. Hij ěf ěn klend
 óvčřěwunněn, een kind gekregen.
 oosterěch weer, buiig weer.
 paddě, pad.
 padděpistěr, puistje op een ooglid.
 palmslag, toeslag bij verkooping.
 pampier, papier.
 panněkoekěblomměn, primula's.
 partien, sommigen. Partien zegt (zě)
 wel, det..., sommigen zeggen, dat.
 paarě, peer.
 paark, strook.
 paatěrtjě, spel.
 paavoet, turfschop, V, 54.
 pěstol, pistool.
 pelgastě, gepelde gort.
 peppě, tepel.
 perkěment, kinderspel, 6.
 pettě, pet.
 peerd, paard.
 peerděreepě, ruif.
 peerdiezēr, hoefijzer.
 peirómp, dik kamzool, V, 8.
 peupěl, populier.
 pinkě, kalf dat ongeveer een jaar
 oud is ¹⁾.
 pinkstěrblommě, gele lis.
 pisdoek, luier.
 pissěbed, kindermatrasje.
 piepě, 1°. pijp; 2°. zijbeuk in de
 kerk (oostěr-, westěr-, en bověn-
 piepě); 3°. soort val in de eenden-
 kooi.
 piepěnpurrě, stroo, pijpuithaler.
 piěpěnstaalě, pijpsteel.
 piersteekětěch, vurig, van aardappels
 gezegd.
 plaggě, plag.
 plankiěn ruten, spel, 22.
 plaatě, platte knoop, V, 10.
 plaogě, vallende ziekte.
 plaostěr, pleister.
 plěssiěn, broodje.
 ploegbalkěn, ond. ploeg, V, 53.
 ploegstel, ond. ploeg, V, 53.
 ploegstraampěl, stok, V, 53.
 plukhaorěn, vechten.
 pluurěs, pleuris.
 podděk in dě baul, boekweitemeel
 met gist en karnemelk.
 pollě, hoogte.
 pompě, pomp.
 pongěl, zakje.
 pottien rulen, spel, 25.
 pottierěn, eten koken. Hij pottiert
 zels, kookt zijn eigen potje, V, 40.
 poerě, fundament v. e. balk, V, 38.
 poessěn, zaad van uitgeblocide paarde-
 bloem.
 poetě, soort visch (welke?)

1) Als ergens een tweede kind geboren wordt, zegt men van 't eerste dat het naar 't pinkěnhokkū gaat.

- prakkezeerën, bepeinzen.
 prattën, knorrig zijn.
 prebierën, probeeren.
 prentierën, presenteeren.
 prouvën, proeven.
 prikkédil, kleinigheid.
 proppien, top v. e. boom.
 proels, pruilerig.
 proemë, pruim.
 proemënkreuzë, gort met pruimen.
 proot. Daor is proot van, daar wordt
 over gepraat.
 puntër, schuit.
 purrën op dë naarm, kippevel op den
 arm.
 putté, put.
 puus, (puussien), poes.
 puis, term bij kinderspel, 4.
 radnaarm, ond. spinnewiel, V, 56.
 rap, niet gaaf (o. a. van hout ge-
 zegd).
 rapperëck, barsterig. En rapperëgë
 klompö.
 raom, raam.
 reddënierën, redeneeren.
 rëjaol, royaal.
 rekkën, reiken.
 reepë, 1°. werktuig voor vlasbe-
 werking, V, 55; 2°. ruif.
 reerën, 1°. huilen; 2°. loeien (van
 een koe).
 rei, verkwistend. En reië baos.
 reikaomë, haarkam.
 reizë, twee aan elkaar gekoppelde
 wagens; en roizë heuj.
 reujën, van een koe wier vrucht
 telkens loslaat zegt men dat ze
 aan 't reujën is.
 reuriezër, bakkersijzer om 't vuur
 dooreen te halen.
 rikrak, toestel om een boom op een
 wagen te takelen.
 rilft, kledingstuk, V, 5.
 rillë, oneffen plaats in 't land.
 ringën, (turf) opstapelen.
 rikholt, ond. molen, 38.
 rlen, ond. molen, 37.
 riesnat, soep.
 riezëbrei, rijstenbrei.
 roffel. Daor hej ën zwaorë roffel an,
 dat is zwaar werk.
 roggëntien, broodje.
 rombóm, term bij kinderspel, 13.
 romp, ond. molen, 37.
 rongë, ond. wagen, V, 50.
 roof v. d. klompë, bovenvóorstuk
 v. d. klomp.
 roor, druk.
 roozëbui. Hij hef ën roozëbui, heeft
 kou gevat.
 rooi; um die rooi, zóóveel ongeveer.
 roe, molenwiek, 39.
 roekëblad, kruizemunt.
 roekëdeussien, reukdoosje.
 roekën, ruiken.
 roepë, rups.
 roestërëch in 't haor is een koe die
 na een ziekte eenigszins van kleur
 verandert.
 roetë, (roetien), ruit.
 rönnen, rennen.
 rönncwagën, loopwagen, V, 45.
 russchën, een soort biezen.
 russëlën, opgooien, 19.
 ruug weer, ruw weer.
 ruum, ruim, 24.
 ruut, 1°. onkruid; 2°. schurft.
 sam, smeug, week.
 saabël, ond. molen, 37.
 saamën. Met saamës, roept iemand
 als hij ziet, dat zijn metgezel iets
 vindt.
 saozëmën, voeden. Dat saozëmt beter.
 schabbë, daklatte (verouderd), V, 38.
 scharrëmeie, soort fluitje, 27.
 scharrëweevër, meikever.
 scharp, scherp.
 schaop, schaaop.
 schaorë, (schaortien), scherf.
 schaor weiland, $\frac{1}{2}$ bunder. Maat voor
 weiland te Rouveen.
 schermëzierën, drukte maken (van
 kinderen).
 schee veur ën dink, bang voor iets.

schee, dwarsplankje i. d. rugleuning
v. e. stoel.

scheerë, schaar.

scheerwaark, ond. molen.

scheurwortel, smearwortel.

scheutël, 1°. plank aan een steel
om brood uit de oven te halen;

2°. voor- en achterplank i. d.
miegebak; 3°. plank op zij en

van voren in de toe-krulëwagen.
scheuväl, 1°. schaats; scheuvëls loopën,
schaatsenrijden; 2°. eeltknobbels
aan de pooten v. e. paard.

schiftëch, schuw, bang.

schilder, plaat, prent.

schinkë, ham.

schip, schip. En schip met zoerë
appëls, een regenbui.

schippë, schop.

schippersmussien, vingerhoedsplant.

schippersweeltien, ouderwetsch spin-
newiel, V, 56.

schiv, vogelverschrikker, V, 85.

schier, zuiver, netjes; daar wordt
't aardëch schier van, daar knapt
het van op; schierë mes,
zuivere mest, zonder bijmengsel;
ën schier maachien, een tenger
meisje.

schienën, schijnen.

schieveloop, ond. molen, 36.

schobbëdag, dag om te luieren.

schoddërëch, haveloos, slordig.

schoft, tijdlang.

schol, ondiep. Schol bouwen, ondiep
ploegen.

scholtë, schout, nog over in de
plaatselijke benamingen scholtën-
bos en scholtinnëland.

schortë, rok.

schoolë, school.

schoolmiddach, s'middags om 12 uur.

schoopë, schop met opstaanden rand,
V, 53.

schoe, ond. molen, 38.

schoef veur dë doem, geld.

schoeffen, spel, 26.

schoevën, schuiven.

schölk, schort.

schöttëlbaank, spel, 26.

schötteldoek, vaatdoek, V, 41.

schöttelmaagd. Zie V, 87.

schöttëtrijë, bordenrek, V, 45.

schörsteen, schoorsteen.

schrao vleis, mager vleesch.

schraon, naam v. h. land wat ver-
graven is om den stadweg te maken.

Ook Oosterschraon.

schraomërëch, heesch.

ën schraotjammërtien van 'n jonchien,
fijn, teer kind.

schreen, (met groote stappen)
schrijden.

schrievën, schrijven.

schrieweggëns, schrijlings.

schruutëbuul, schreeuwer.

schrautën, schreeuwen.

schupvat, emmer aan een steel, V, 54.

schui, schuins.

schuurë, 1°. schuur; 2°. woonwagen.

schuutë, 1°. schuit; 2°. beschuit.

schuutën, met een schuit (hooi)
vervoeren.

seezë, sjees.

sëns, gewoonlijk. Donderdags gaow
sëns nao Möppelt.

sikkerëch, dronken.

sittien, krijgertje.

siepël, ui.

siëpeltriënë, iem. die steeds klaagt.

sierp, stroop.

sjaal, dikke halsdoek voor mannen.

sjokkien, drafje; op 'n sjokkien
loopën.

sjokkien. Hij hëf dë aossën op 'n
sjokkien, hij heeft plooiën in zijn
kousen.

sjeep, soep.

slacht; ën slacht botter, 3 pond boter.
slachtënost, spek en vleesch.

slag; 1°. wijk, buurt v. d. gemeente,
(in deze bet. verouderend); 2°.

um die slag, ongeveer zóóveel;
 3°. op slag, terstond.
 slaagën, gelijken.
 slagbröd, dekkerswerktuig, V, 54.
 slaghekkë, 't zelfde als een dreej-
 hekkë.
 slaon, vechten.
 slaot, sla.
 slëbolte, slaapbol, papaver.
 slëmierëchien, kleedingstuk, V, 5.
 slëggë, ondiepe greppel als schei-
 teeken v. twee landen; Oldëmaots-
 slëggë.
 slëef, houten potlepel.
 sleep, dun, te weinig goed aan
 hebbend.
 sleepërt, plank aan een touw om
 't land vlak te maken na het eggen.
 sleetël, slijts.
 slim, erg.
 slingërdëslangër, kinderspel, 11.
 slingërhekkë, hek dat men even
 moet oplichten om het te openen,
 sliepsteen, slijpsteen.
 slietën, zolderbalken waarop de
 rogge komt te liggen.
 sloffën, groote boonen.
 slop, slap.
 slop, opening in de balken, V, 46.
 slootën, een sloot uitgraven, in orde
 maken.
 sloekën, slokken.
 sluus, sluis.
 smen, zacht, week.
 smeulën, een soort heide.
 smietën, smijten.
 smokkien, kusje.
 smolt, gesmolten varkeusvet.
 smoel weer, warm, groeizaam weer.
 smoorpannëchien, (steenen) pannetje.
 snarrë, ondeugend kind.
 snaorë, touw bijv. om een tol op te
 winden, of ter overbrenging van
 kracht, (spinnewiel, V, 56).
 snej, sneeuw.
 sneulën, sneeuwten.

sneupën, snoepen.
 sniertien, ietsje.
 snotdoek, suottërdoekien, zakdoek.
 snotdompë, het vuil a. d. neus.
 snoevën, ruiken; snoef 't ër is an.
 snöjën, snoeien.
 snuk, hik.
 snurrëbot, botten schijfje met twee
 gaatjes, waardoor touwtjes, zoo-
 danig dat men het kan doen
 rond snorren.
 snnurë, hetzelfde als snaare.
 sobbërech, dik, gezwollen.
 spaondër, spaander.
 speldë, speld.
 speltien, kinderspel.
 spee, te kijk. Aj bot an diek woont,
 zit ie wel wat spee. Als je dicht
 aan den weg woont, zit je wel
 wat te kijk.
 speegël, 1°. spiegel; 2°. paneel, V, 44.
 speekë, spaak.
 spei, spuug.
 spelën, spuwen.
 speulën, spelen.
 speundër; van een koe die niet ge-
 kalfd heeft, zegt men, hij hef al
 aardig speundër, d.i. uier.
 spil, 1°. sport tusschen de pooten
 v. e. stoel; 2°. nij spil, noemt de
 kooiker jonge eenden die pas op
 de kooi aankomen.
 spilbalk, ond. molen, 37.
 spinnëkop of spinnëköpër, spin.
 spinnekeupërsnöst of raf, web.
 splekër, spijker.
 spindë, etenskast.
 spient, koormaat (1/4 schepel?)
 spiet, afval v. vlas, V, 55.
 spietbussë, propeschietter.
 spleutën, houten deel van de vlas-
 stengel.
 splitkamp, in de lengte gedeelde
 kamp.
 spoorstok, dwarshout a. d. dissel, V, 50.
 sprao, sprceuw.

spraobak, kuip.
 op dē spreo, term bij vlasbewerking,
 V, 55.
 spreoband, balk, V, 37.
 sproetëls, zomersproeten.
 spuitë, kinderspeeltuig, 27.
 stalpaolën, palen waar de koeien
 aan staan.
 stalreïë, rij stalpalen.
 stangen van dē eerappels, aardappel-
 loof.
 stangëboonën wassen op den grond
 (tegenover: stökkëboonën).
 stappien, hekje, V, 36.
 startklokkë, V, 45.
 staalë, steel.
 staamerën, stotteren.
 staarvën, sterven. Mak staarvën as
 't niet waar is.
 staavë, ding, hoep.
 tē staon koomën, te stade.
 staon, staan. Ik heb ër nog geen
 staon bij ëhad, nog niet over na-
 gedacht.
 det stekt mij, dat kwetst mij.
 stel, ond. ploeg, V, 53.
 stömpël, stamper in een proppe-
 schieter, 27.
 stendert, ond. molen, 35.
 stennën, steunen, hijgen.
 stertë, staart, ond. ploeg, V, 53.
 stee, plek, pijnlijke plek.
 steegë, zandweg, V, 35.
 steenbalk, ond. molen, 35.
 steengooiën, spel, 20.
 steenkettën, staketsel.
 steerën, ster.
 steernschot, gruis van een ster,
 V, 94.
 zo steilë, zo even.
 steuchien, oogenblikje.
 stikkë, houten pen (bijv. om een
 hek te sluiten).
 stikkëldraad, prikkeldraad.
 stikziendë, bijziende.
 stillë weezën, bidden voor en na de
 middag.

stip in 't gat, boekweiten meel met
 zeule melk.
 stippiesdag, V, 80.
 stiel, balk, V, 37.
 stiessël, stijfjel.
 stobbë, tronk.
 stekmannëchien, oude munt, V, 8.
 stork, ooievaar.
 stoovë, stoof.
 stoelstaapël, poot v. e. stoel.
 stoevën, stuiven.
 stöppël kattien, katje dat geboren
 wordt als de stoppels op 't veld
 staan (Aug.)
 stouwë, waterkeering. De Börken-
 stouw, de Stouwdiek.
 straampël, gaffel.
 strempies, ond. kleeding, V, 5.
 strengëbeezën, aalbessen.
 strleekien deurloopën, spel, 5.
 strik, stuk hout dat tegen het
 handvat van de zeis losjes be-
 vestigd is, en waarmee de zeis
 gestreken wordt na het aanzetten
 met den wetsteen.
 strikzied. Hij zit op strikzied, (hij
 is oaklaor), hij is onwel.
 strieken, strijken.
 striekëb(r)örd, ond. ploeg, V, 53.
 striekëplankë, dekkerswerktuig, V, 54.
 striekharke, zie noot op bl. 52.
 strijën, strooien; messtrijen, mest
 strooien.
 strijngë, strooiing onder de koeien.
 struupën, afstroopen.
 studie, liefhebberij. Kerel, wat hef
 hij ën studie an haarkën.
 stukkien, 1°. plak stoets; 2°. opzetsel
 op een schort, V, 6; 3°. stukkien
 achterleggën, spel, VI, 7.
 stukkarrë, schuifkar, V, 53.
 stuukën. Tarf stuukën, aan hultjes
 zetten.
 stuuvër, stuiver.
 stuit verder, term bij 't knikkeren, 25
 suk, suk, woord waarmee men koeien
 bijeenroept.

suukër, suiker.
 sunkermopplen, koekje.
 tachöntfig, tachtig.
 takkë, ond. spinnewiel.
 tam, honk, 5.
 tangë, tang.
 taampër, zuur, samentrekkend.
 taarpëntien, terpentijn.
 taatë, vader (door kleine kinderen gebruikt).
 taatër, ond. ploeg, V, 53.
 taofël, tafel.
 taofëllan, latafel.
 taofëlblok, plankje onder de tafel.
 taofëltien, tafeltje op den schoorsteen, V, 38.
 taoj, taai.
 tëruggë, terug.
 tëlgarvën, de vier garven, die men op den koop toe geeft in een viem.
 téstälëk, kieskeurig.
 teegënhöldërtien, spel, 26.
 teumëch, niets doend. Altied teumëch zitten, det kuj ook niet.
 tilbër, roerend goed.
 tied, tijd. Uut dë tied, overleden.
 tiedkortingë, tijdkorting.
 tiech, gereed, klaar. Hej 't heuj al tiech!
 tieloozë, narcis.
 tienë, tien.
 tierek, kastje.
 tiessën, niezen.
 tiezën; wollë lës tiezën, uit elkaar halen.
 toltër, schommel.
 tongë, tak.
 toppiën heuj, handjevol hooi.
 tofë, bundeltje stroo, V, 38.
 tofmussë, muts, V, 7.
 tocheurdër, hoorder (die naar een vreemden dominé luistert).
 toekë, teef.
 toe-kruulënnagën, kruiwagen met planken; scheutëls, op zij en van

achter. (Een lössë krulëwaagën. heeft alleen een achterrek).
 toesseboltë, lischdodde.
 tootë, naaf.
 toetërt, kindertrompet.
 toetmussë, muts, V, 7.
 toetreust, toestemming.
 töevaakë, zoo vaak. Ik heb 't um al toevaakë özegd en hij wil 't niet doen.
 toevëdän, binnenkort.
 töeveulë, verscheiden. Hoeveulë volk of ter was, det wee 'k neet, maar daor waren der wel toeveulë.
 tömmerman, timmerman.
 tooboltë, ond. wagen, V, 50.
 trappierën, betrappen, te pakken krijgen.
 traon, traan.
 treemë, sport v. e. ladder.
 troefël, troffel.
 turfgraver. Honger as ën turfgraver.
 turfspa, V, 54.
 tusschën twee ën beidën, tusschen beide, zóó zóó, as 't zo wat ansteet, en zo wat neet.
 tuch, linnengoed.
 tungën. Hij kan 't neet langer tungen det hij zit, hij kan 't niet langer uithouden om te zitten. Als A met B iets wil ruilen, en 't lijkt B onvoordeelig, dan zegt hij: ik kan 't neet tuugen.
 tuchkeetël, ketel voor de wasch, V, 42.
 tnnchliendë, touw om de wasch op te hangen.
 tweerndink, werktuig bij vlasbe- werking, V, 57.
 twiegiezër, dekkersinstrument, V, 54.
 untied, binnenkort.
 ummëbuutën, ruilen.
 ummëdreëjën, omdraaien.
 ummënlelen, (een door een plank geslagen spijker) onslaan.
 uutblaozën, uitblazen.

- uutgaon, uitgaan.
 uutlaot, ond. huis, V, 38.
 uutlaotënd, wild, uitgelaten.
 uutreedën, uitkammen.
 uutschaorën, (de kousen) uitschoppen,
 (van kinders gezegd).
 uutsnoevën, uitsnuiten. Snoef dë
 neuze is unt.
 uutwassën, uitgroeien (uit een klee-
 dingstuk).
 valhoed, dik zwart kinderhoedje.
 van, familienaam. De familienamen
 worden weinig gebruikt, veelal
 noemt men iemand of met een
 bijnaam, of men spreekt van
 Albert's Jan, Klaos (de zoon) van
 Jan die Lijs hêf, (getrouwd heeft)
 enz.
 vang, ond. molen, 37.
 vangërtien, krijgertje.
 vaaltën, (mest) tot een vaalt zetten.
 vaarën, rijden in een wagen.
 vaarkën, varken.
 vaarkënbrulftë, zie V, 80.
 vaarkënhekkë, geraamte van latten
 om op een wagen te zetten,
 V, 51.
 vaarvë, verf.
 vaarvër, verver.
 vaartë, vaart, (in 't bijzonder de
 Dedemsvaart).
 verbluft, overbluft.
 verdaanën, vergaan (vooral van hout
 gezegd).
 verduld; wel verduld, wel verbaasd.
 verdweelën, verdwalen.
 vereeringë, geschenk.
 verhebbën (wederk.), zich vergissen.
 verhuuzëlën, verhuizen.
 verliekëdierën, 1°. (een terrein) ver-
 effenen; 2°. (goederen) gelijkelijk
 verdeelen.
 verlössien, spel.
 verlunn, verluiden, doods klok luiden
 voor iemand.
 vernomstëch, slim, vernuftig.
 verpouding, grondbelasting.
 verroppën, baldadig vernielen.
 verscheel, verschil, ruzie.
 vershillëch, twistziek, oncenig met.
 Zij bent altied verschillëch.
 vervangën wezen, kou gevat hebben,
 ledepijn hebben.
 verveerd, verschrikt. Wat kiek ie
 verveerd toe.
 verwiggëlën, heen en weer bewegen.
 Ik kan die paol niet verwiggëlën.
 verzien. Wat weej der op verzien, dan
 zal ik . . . wat heb je er voor
 over, dan zal ik.
 verzoorën, verdroren.
 veegë, bang; daar was hij veegë veur,
 angstig voor.
 velewagën, vrachtwagen die in den
 ouden tijd over de Veluwe naar
 Amsterdam trok.
 veerë, vier.
 veerkantëch, vierkant.
 veertienë, veertien.
 veertë, verte.
 veersë, koe die twee jaar oud is.
 veugël, vogel.
 veulë, veel.
 veur, voor; vuernuus, voor in huis.
 veurbij, voorbij.
 veurdeel, voordeel.
 véurdeurë, voordeur.
 veurdéurë, vóór 't huis.
 véurliendë, touw, V, 50.
 véurspooksël, voorteeken.
 véurzeumë, ond. molenwiek.
 visweiër, vischvijver.
 vielë, vijf.
 vlem, vim, 100 bos riet of 100
 garven stroo.
 viendën, vinden.
 vieschaft, kleedingstof, V, 5.
 vievë, vijf.
 viezël, soort dommekracht.
 vlasreepë, toestel bij vlasbewerking,
 V, 55.
 vlaakën, vlechtwerk van twijg, ge-

bruikt als brug over een sloot ¹⁾.
 vleeboos, vlierstruik.
 vliel, vlies op gekookte melk.
 vlels, vleesch.
 vleiswlemě, plaats aan den zolder,
 waar het vleesch hangt, V, 41.
 vleukën, vloeken.
 vloersteen, vierkante platte steen.
 vloerzand, wit zand, V, 36.
 vlössien, spel, 6.
 vlucht, ond. spinnewiel, V, 56.
 vloggě, gezond. Bej noch goed vloggě!
 voldě, 1°. plooi, vouw; 2°. scharnier.
 volk, huisgenooten, V, 77.
 voegspiekër, spijkervormig ijzer om
 de muren te voegen.
 voel, nageboorte van een dier.
 voerkistě, ond. wagen.
 veerlakën, soort laken, V, 56.
 voortdaalëk, aanstonds.
 vól, veulen.
 vörrël, verrel, vierdepart.
 vraogën, vragen.
 vraogëndreet, vraagal, eeně die oe
 't hemp van 't gat vrög.
 vreengě, planken hek.
 vromměs, vrouw.
 vroog, (vergr. trap, vroogdër), vroeg.
 vrömt, vreemt.
 vurtbregën, zoek maken.
 vuurplaatě, ijzeren plaat onder of
 achter den vuurpot.
 wacht; eene dë wacht anzeggen,
 iemand eens flink de waarheid
 zeggen.
 wallee, wat blief.
 wanně (wanněchien), schelp.
 wapsě, wesp.
 want, 1°. handschoen met een duim,
 zonder vingers; 2°. maat voor
 bouwland (ruim 110 M.?)
 waagënhaokě, ond. wagen.

waarën, (reflex); waa(r)toe, pas op,
 uit den weg.
 waark, werk. Bij dë waarkën, bij
 of in huis.
 waarkzuchtěch, ijverig.
 waor, waar.
 waornaarëns, waar ergens.
 waorschouwën, waarschuwen.
 weddë; in dë weddë loopën, om
 't hardst loopen.
 weg; hij is al weg, is al overleden.
 wegbrengün, zoek maken.
 wegkroepertien, verstoppertje.
 weltersën, van paarden gezegd, zich
 op den rug wentelen.
 weedëman, weduwnaar.
 weedëvrouw, weduwe.
 weegě, wieg.
 weekě, mannetjes-eend.
 weelě, 1°. eenige; weelě appels, 2°.
 wie, weelě hef det ezegd!
 weemě, pastorieland (Rouveen).
 weerdě, waarde.
 weerummëtrouwën, echtscheiding aau-
 gaan.
 weeterën, (vee) drinken geven.
 weezëboom, paal bij hooiopladen ge-
 bruikt, V, 50.
 welt, Turkse weit, mais.
 wikkën, voorspellen (wichelen).
 willě, plezier.
 willëm, munt(zijde) van een cent.
 wissě det! uitroep ter bevestiging,
 zeker!
 wiedweg, ver weg.
 wielbaank, ond. spinnewiel, V, 56.
 wielnaarmpies, ond. spinnewiel, V, 56.
 wiendëidaorě, wiendheksě, wervelwind.
 wien, wijn.
 wiendroevě, wijndruif.
 wiepëdoorn, bottelroos.
 wierě; in dë wierě, in de war.

1) Tegenwoordig maakt men meest planken bruggen.

- wies, wijs. Eenē wat wies maakēn, iem. wat aan 't verstand brengen, duidelijk maken.
- wievenmaol, zie V, 82.
- wonsēdach, woensdag.
- worf, ond. huis, V, 48.
- worgholt, soort wilg, 27.
- wortēdach, werkdag.
- woord; hij hef 't woord det . . . , er wordt van hem gezegd dat.
- wrangēn; de koe wrangt, als de melk niet goed is, dik wordt.
- wuunst, wensch. En jonchien en ēn maachien is riekēmans wuunst.
- zklappēn, spel, 19.
- zaod, rogge.
- zaosēm, voedsaam.
- zaotērdach, zaterdag.
- zeggēpollē, soort zode (onbrandbaar).
- zeliēzēr, ond. wagen, V, 50.
- zeljammērēch, verdrietig, niet goed alleen kunnende wezen. Als van twee paarden uit een stal een sterft, wordt 't andere wel zeljammērēch.
- zendē, zeis.
- zessē, zes.
- zettēr, schatter.
- zetting, (gemeente)belasting.
- zejēr, zaaiër.
- zeejvat, zaaiwat.
- zeerēch, pijnlik.
- zeertē, pijn. Zeerte in dē kop, in dē kuuzēn, hoofdpijn, kiespijn.
- zeulē melk, gekookte karnemelk.
- zeundach, zondag.
- zeuvēn, zeven.
- ziftē, zeef.
- ziedēpampier, vloci.
- ziel, sloot.
- zieldeurē, V, 46.
- zoddē, brandbare heideplag.
- zolt, zout.
- zoegēr, kamperfoelie.
- zoegēn of zoevēn, zuigen.
- zoor, verdord.
- zuks, zulks, zoo iets.
- zulvēr, zilver.
- zundē, zonde.
- zunnē, zon.
- zunnēn, in de zon zetten.
- zvaa, term bij 't hooien, V, 51.
- zwaai, zie zwee.
- zwad, term bij 't hooien, V, 51.
- zwalvērsnōst, zwaluwnest, V, 92.
- zwaarm, zwerm.
- zwaarvōn, zwerven.
- zwaogēr, zwager.
- zweevēl, zwavel.
- zwee of zwaai, verstelbare winkelhaak.
- zwil, term bij 't hooien, V, 51.
- zwiemēlēn, zwaaien. Kiek die drunken kerel is zwiemēlēn.
- zwōmmēn, zwemmen.

C. H. Ebbinge Wubben.